

OHJE VIRASLJIKASVIN TOIMITTAMISEEN HÄVITYKSEEN

Vieraslajit, kuten jättiputki ja jättibalsami ovat kitkettyinä sekajätettä. Jos toimitat niitä jätteidenkäsittelyalueelle, niiden tulee olla suljetuissa säkeissä ja ne tulee laittaa polttokelpoisen jätteen lavalle.

Käsittele puutarhajäte oikein, älä levitä vieraslajeja vahingossa!

Puutarhajätettä ei jätelain mukaan saa viedä luontoon, vaikka moni ajattelee sen olevan biologisesti hajoavaa. Jätteen seassa kulkeutuvat puutarhakasvien siemenet, juurakot, juurenkappaleet ja varret jatkavat usein elämäänsä ja pystyvät leviämään uusille kasvupaikoille. Monet haitallisista vierasperäisistä kasvilajeista ovatkin karanneet puutarhoista – kottikärryillä.

Jättiputkien hävittäminen

1. Turvallisuusnäkökohta

Jättiputki on ihmisille, varsinkin lapsille vaarallinen. Sen kasvineste on niin myrkyllistä, että käsittelyssä tarvitaan kunnolla ihoa suojaava vaatetus sekä hengitys- ja silmäsuojat. Kasvinesteen sisältämät furokumariinit yhdessä auringonvalon vaikutuksen kanssa aiheuttavat palovammoja tai palovammoja muistuttavia iho-oireita, jotka ovat hyvin hitaasti paranevia tai jopa pysyviä. Kasvinesteen sisältämät yhdisteet voivat aiheuttaa jopa näön menetyksen joutuessaan silmiin. Iholle roiskunut kasvineste huuhdellaan viipymättä runsaalla vedellä ja saippualla.

2. Torjuntatyömenetelmät

Jättiputken torjunnassa nopeus on valttia. On erittäin tärkeää, ettei jättiputkia päästetä kukkimaan ja muodostamaan siemeniä, jotka leviävät ympäristöön ja säilyvät maassa itämiskelpoisina vuosikausia. Suuren yksilön saa parhaiten hävitettyä pysyvästi katkaisemalla sen rungon kasvukohdan alapuolelta noin 20 cm maan alta. Jos vain maanpäällisen runko katkaistaan, ensi vuonna paikalla on uusi kasvi, sillä jättiputki lisääntyy myös juurakoista. Kun kyseessä on yksittäisiä yksilöitä, kemialliseen torjuntaan ei tarvitse turvautua. Isoja esiintymiä voi torjua kemiallisesti, mutta tätä tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää, sillä kemikaalit vaikuttavat aina myös muuhun ympäristöön.

Kerää kaikki kasvijätteet, myös lehdet ja juurakot heti paikan päällä jätesäkkiin siementen varisemisen estämiseksi. Hävitä säkit sekajätteen mukana, jolloin ne päätyvät muiden jätteiden mukana Riikinvoimalle poltettaviksi. Pienemmät erät voi toimittaa Lokalan

Luonnollisen kasvun Uurainen

jäteasemalle (Häkintie 74). Suuret erät voit toimittaa Sammakkokankaan jäteasemalle. Tuolloin kasvijätteen tulee olla tiiviisti suljetuissa säkeissä, ja ne laitetaan polttokelpoisen jätteen lavalle.

Jättipalsami

Pienet jättipalsamikasvustot on helppo hävittää kitkemällä kasvit yksitellen pois mahdollisimman varhain, mielellään viimeistään kukinta-aikana, ennen siementen kypsymistä. Kuten jättiputki, yksi kasvi voi tuottaa satoja siemeniä.

Hentojuuriset versot irtoavat maasta helposti, eikä erityisiä suojarusteita tarvita. Pienetkin yksilöt tulee poistaa tarkasti, ne tuottavat myös siemeniä. Kitkemisen teho voidaan varmistaa seuraavana vuonna. Jos siementäviä yksilöitä ei päästetä syntymään, voi kasvi hävitä pieneltä alueelta hyvinkin nopeasti, sillä se leviää vain siemenistä ja ne ovat lyhytikäisiä.

Valmiiksi kehittyneet siemenkodat aukeavat herkästi pienestäkin kosketuksesta ja sinkoavat siemeniä usean metrin päähän. Laita kasvin latva varovasti muovi- tai paperipussiin ja katkaise vasta sitten varsi. Siemenet pysyvät pussissa, eivätkä pääse leviämään. Kasvijätteet voit laittaa roska-astiaan sekajätteen mukaan, sieltä ne päätyvät Riikinvoimalle poltettaviksi. Pienemmät erät voi toimittaa Lokalan jäteasemalle (Häkintie 74). Suuret erät voit toimittaa Sammakkokankaan jäteasemalle. Tuolloin kasvijätteen tulee olla tiiviisti suljetuissa säkeissä, ja ne laitetaan polttokelpoisen jätteen lavalle.

Kurtturuusu

Kurtturuusun torjunta vaatii aikaa ja sitkeyttä. Torjunta on helpointa pensaiden ollessa vielä pieniä. Pienimmät yksilöt on helppo kiskoa hiekasta käsin. Kookkaampiin yksilöihin tarvitaan tukevien hanskojen lisäksi työkaluja. Ensin pensas leikataan esim. oksasaksilla tai raivaussahalla tyveä myöten alas. Sen jälkeen päästään käsittelemään juurakkoa, joka pyritään kaivamaan kokonaan pois maasta. Hiekkamaasta juurakko irtoaa suhteellisen helposti, kivikossa työskentely on työläämpää.

Laajalle levinneiden, yhtenäisten kurtturuusukasvustojen hävittäminen kannattaa tehdä koneellisesti traktorin avulla. Myös koneellinen poistaminen vaatii huolellista jälkihoitoa ja seurantaa, koska juurakon kappaleita jää aina maahan.

Kurtturuusun "näännytysmenetelmä": Menetelmässä kaikki ruusupensaan uudet, vihreät versot katkaistaan pois. Ensimmäisenä vuonna versot kannattaa käydä katkomassa 3–4 kertaa. Seuraavina vuosina katkomista tehdään 2–3 kertaa kasvukauden aikana aina uusien versojen synnyttyä. Katkotut oksat voidaan jättää pensaan juurelle maatumaan.

Luonnollisen kasvun Uurainen

Hiljalleen, 3–4 vuodessa, pensas näivetty kokonaan hengiltä. Näännyttämisen hyvä puoli on, että myös juurakot kuolevat ja lopulta jäljellä jäävät vain ruusupensaiden rangat, jotka voidaan leikata alas ja vaikka polttaa. Jos kasvusto on niin iso, ettei sen keskelle pääse työskentelemään, voidaan pensasto ensin leikata alas esim. 30 cm korkeudelta, jolloin kasvuston keskellä pääsee kulkemaan, ja vasta sen jälkeen uusien versojen kasvettua ryhtyä katkomistyöhön. Näännyttäminen on hyvä keino kivikkoisemmillä paikoilla, joilla juurakoiden pois kitkeminen ei onnistu. Menetelmän ehdottoman hyvä puoli on myös se, ettei torjunta-aineita tarvitse käyttää lainkaan. Työ on myös suhteellisen kevyttä.

Piikkisen kasvin kanssa työskennellessä on paljas iho syytä suojata kunnolla. Kurturuusun hävittäminen ei yleensä onnistu kerralla. Maan sisään voi jäädä juurakon kappaleita, joista uudet pensaatsaavat alkunsa. Tämän vuoksi käsiteltävällä kasvupaikalla tulee tehdä jälkihoitoa tulevinakin vuosina, kunnes laji on varmasti saatu hävitettyä. (www.vieraslajit.fi)

Lupiini

Kuten muidenkin hankalien vieraslajien, myös lupiinin hävittäminen vaatii pitkäjänteisyyttä. Lajia voi olla vaikea saada kokonaan hävitettyä kasvupaikalta, mutta sen leviämisen estäminen on ensimmäinen askel. Katkaisemalla kukinnot ennen siementen kypsymistä voidaan jo hillitä kasvin levittäytymistä uusille paikoille.

Monivuotisella lupiinilla on pystyjuurakko, eikä se onneksi leviä kasvullisesti rönsyjen avulla. Silloin kun lupiineja on vielä vähän, kannattaa nähdä vaivaa ja kaivaa ne juurineen ylös maasta. Laajalle levinneitä lupiinikasvustoja voi kurittaa niittämällä. Niittojäte tulee aina korjata pois kasvualustan liiallisen rehevöitymisen välttämiseksi. Torjuntatyötä on jatkettava useiden vuosien ajan, sillä maaperän siemenvarastosta itää uusia lupiininkaljuja vuosienkin jälkeen.

- Kaiva pienet, yksittäiset taimet juurineen maasta ja hävitä esimerkiksi kompostoimalla.
- Katkaise kukinnot ennen siementen kehittymistä. Yksittäiset isot kasvit voi leikata saksilla ja suuremman kasvuston saa niittämällä kuriin. Niitä lupiinit pari kertaa kesässä ja korjaa niittojäte pois paikalta.
- Kukinnot, joissa on jo valmiiksi kehittyneitä siemenpalkoja, kannattaa leikata suoraan jätesäkkiin ja hävittää sekajätteenä. Jätesäkit tulee toimittaa jäteasemalle tai jätekeskukseen, josta ne toimitetaan Riikinvoiman polttolaitokseen.

Glyfosaattia sisältävät torjunta-aineet tehoavat lupiiniin. Noudata käyttöohjeita ja varmista, ettei torjunta-ainetta joudu vesistöihin.

UURAINEN

Luonnollisen kasvun Uurainen

Kuka hävittämisestä vastaa?

Hävitystyöstä vastaavaa viranomaista ei ole, joten omalla maalla se on tehtävä pääosin itse ja omalla kustannuksella. Kunnan maalla vastuu on täten kunnalla, yleisten teiden varsilla Tiehallinnolla. Naapurien tai asukasyhdistyksien kesken kannattaa järjestää kitkentätalkoita. Myös paikallisen luonnonsuojeluyhdistyksen puoleen kannattaa kääntyä.